

РЕШЕНИЕ
«12» марта 2021 г.

КАРАР
№ 17.

«Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы
Сосна авыл жирлегенен Россия Федерациясе дәүләт урман фонды
жирләренә кермәгән территориясендә яшел утыртмаларны кисү тәртибе
турында нигезләмәне раслау хакында»

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле
үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның
6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне
саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон
нигезендә, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл
жирлегенен Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән
территориясендә яшел утыртмаларны рациональ файдалану, саклау һәм яңадан
утырту максатларында, Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы
Сосна авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл
жирлегенен Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән
территориясендә яшел утыртмаларны кисү тәртибе турында нигезләмәне
кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматынын
рәсми порталы» интернет - ресурсында бастырып чыгарырга һәм Татарстан
Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтында
(baltasi.tatarstan.ru) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Сосна авыл жирлеге башлыгы

Ф.С.Габдрахманов

Татарстан Республикасы
Балтач муниципаль районы
Сосна авыл жирлегене Советы
караына
кушымта

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл
жирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән
территориясендә яшел утыртмаларны кисү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ

1. Төп төшенчәләр

Әлеге Нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

Яшел утыртмалар - табигый һәм ясалма чыгышлы агач, куак һәм үләнле
үсемлекләр (шул исәптән парклар, скверлар, бакчалар, газоннар, чәчәклекләр,
шулай ук аерым торучы агачлар һәм куаклар).

Табигый территорияләр - бердәм географик (климат) шартларында
формалашкан жир рельефының, туфракның, үсемлекләренң билгеле бер
төрләрен үз эченә алган хужалык эшчәнлегенә кулланылмаган яисә аз
кулланылган территорияләр.

Яшелләндерелгән территорияләр – табигый чыгышлы үсемлекләр
кишәрлекләре, ясалма рәвештә булдырылган яшелләндерү объектлары (авыл
хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән тыш), төрле функциональ
билгеләнештәге аз төзелешле, өслекнең кимендә 50 процентын үсемлекләр
капламы биләгән жир кишәрлекләре урнашкан территорияләр.

Урман территорияләре - төрле функциональ билгеләнештәге, табигый
чыгышлы урман үсемлекләре белән капланган табигый территория
кишәрлекләре.

Агач - 1,3 м биеклектә 5 см дан да ким булмаган диаметрлы ачык белеп
торган кәүсәле, үсентеләрдән тыш, үсемлек.

Куак - туфрак өслегеннән үк тармакланган, күпьяеллык күпкәүсәле
(агачтан аермалы буларак) үсемлек.

Үлән капламы - газон, табигый үлән үсемлеге.

Әрәмәлекләр (заросли) - нинди дә булса урында куе булып үсә торган
үсемлекләр, куаклар.

Яшел массив - бердәм түбә барлыкка китерүче 50 данәдән дә ким
булмаган зур (15 елдан күбрәк) агач үсә торган территория кишәрлеге.

Яшел утыртмаларга зыян китерү - яшел утыртмаларга үсешен туктатуга
китерми торган зыян китерү, шул исәптән ботакларга, тамыр системасына
механик зыян китерү, кайрының бөтенлеген, тере туфрак катламын бозу, яшел
утыртмаларны яисә тамыр зонасындагы туфракны зарарлы матдәләр белән
пычрату, ут төртү яки башка йогынты ясау.

Яшел утыртмаларны юкка чыгару (югалту) - яшел утыртмаларның үсешен туктатуга китергән кисү яки башка зыян китерү.

Компенсация рәвешендә яшелләндерү - юк ителгән яки зарарланган яшел утыртмаларны 2 коэффициенты белән яңадан утырту.

2. Яшел утыртмаларны саклауның төп принциплары

Муниципаль берәмлек территориясендә үсә торган яшел утыртмалар саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм алар сакланырга тиеш.

2.1. Муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан барлык яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) сакланырга тиеш.

2.2. Муниципаль берәмлек территориясендә яшел утыртмаларның сакланышын һәм үсеш шартларын тәэмин итү бурычлары түбәндәгеләргә йөкләнә:

2.2.1. оешмаларга үзләре белдергән эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән кишәрлекләрдә - әлеге оешмалар житәкчеләренә;

2.2.2. милектәге яки арендага алынган кишәрлекләрдә - юридик затларга, гражданнарга-милекчеләргә яки арендаторларга.

2.3. Яшел утыртмалар урнашкан жир кишәрлекләренең милекчеләре, кулланучылары һәм арендаторлары яшел утыртмаларның сакланышын яшел утыртмаларны тиешенчә карауны тәэмин итәргә тиеш.

2.4. Әлеге Нигезләмә, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, муниципаль берәмлек территориясендә агач-куак үсемлекләрен кисүгә бәйлә проектлау, төзелеш, ремонтлау һәм башка эшләр алып баручы гражданнарга һәм оешмаларга кагыла.

2.5. Авыл жирлегә территориясендә хужалык, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән яшел утыртмаларны саклау таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

2.6. Төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыруга проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дөрөс белешмәләр һәм проектлана торган объектның яшел утыртмаларга йогынтысын тулысынча бәяләү булырга тиеш.

2.7. Яшел утыртмаларның яшәешен тәэмин итүгә каршылык тудырган яшел территорияләрне һәм яшел массивларны куллану рөхсәт ителми.

3. Яшел утыртмаларны (агачларны, куакларны) кисү тәртибе

3.1. Муниципаль берәмлек территориясендә яшел утыртмаларны рөхсәтсез кисү тыела.

3.2. Муниципаль берәмлек территориясендә агач һәм куакларны кисү рөхсәт кәгазе нигезендә башкарыла. Кисүгә рөхсәт кәгазе Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе рәвешендә рәсмиләштерелә.

3.3. Яшел утыртмаларны кисүгә рөхсәт алу өчен мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесе исеменә гариза (1 нче кушымта) бирә, анда

утыртмаларның саны, атамасы, аларның торышы, чикле күләмдә кисү үткәрелү урыны һәм аны нигезләнүе күрсәтелгән булырга тиеш. Гаризага түбәндәге документлар беркетеп бирелә:

3.3.1. Шәхесне раслаучы документлар;

3.3.2. Вәкилнең вәкаләтләрен раслаучы документ (әгәр гариза бирүче исеменнән вәкил эш иткән очракта);

3.3.3. киселергә тиешле яшел утыртмаларны да тамгалап якындагы корылмаларга яки башка ориентирларга кадәр жир кишәрлеге схемасы;

3.3.4. Әгәр жир кишәрлеге Бердәм дәүләт күчемсез милек реестрында теркәлмәгән булса, жир кишәрлегенә хокук билгели торган һәм хокук раслый торган документларның расланган күчермәләре;

3.3.5. Биналар һәм корылмалар төзегәндә габаритларга элгә торган яшел утыртмалар киселгән очракта, расланган проект документлары;

3.3.6. Кисү эшләре кагыла торган территорияләренң хужалары белән яшел утыртмаларны кисү һәм күчереп утырту шартларын килештерү;

3.3.7. Утыртмаларны утыртканда яки күчереп утыртканда инженер челтәрләре вәкилләре белән жир эшләрен башкаруга ордер ачуны килештерү.

3.4. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлеге башкарма комитеты гариза хатын алганнан соң, Гариза бирүчегә элгә эш төрен үткәрүгә рөхсәте булган махсулаштырылган оешмага түбәндәгеләрне алу өчен мөрәжәгать итәргә киңәш итә:

3.4.1. яшел утыртмаларны исәпләү исемлеген (ведомосте);

3.4.2. кисәргә тиешле агач-куак үсемлекләренң агач санын, төрен, категориясен билгеләү максатларында төзелә торган яшел утыртмаларны табигый техник тикшерү акты;

3.4.3. киселгән агач бәясен (өчен түләүне) исәпләүне. Киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2007 елның 22 маендагы 310 номерлы карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләрен башкару Гариза бирүче хисабына башкарыла.

Рөхсәтнең гамәлдә булу вакыты - 90 көн.

3.5. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы авыл жирлеге башкарма комитеты гариза бирүченң гариза хаты, яшел утыртмаларны техник тикшерү акты, киселгән агач бәясен (өчен түләүне) исәпләү нигезендә муниципаль берәмлек территориясендә яшел утыртмаларны кисүгә рөхсәт турында Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе проектын эзерли.

3.6. Эшләр башкаруга рөхсәт алган очракта, аның мәнфәгатьләрендә яшел утыртмалар юк ителә торган Гариза бирүче элгә Нигезләмә нигезендә яшел утыртмаларны кискән өчен түләүләрен кертәргә һәм компенсация рәвешендә яшелләндерү тәртибен раслаучы документларны тапшырырга тиеш.

3.7. Агач һәм куак кискән өчен түләү Гариза бирүче тарафыннан муниципаль берәмлек бюджетына күчерелә.

3.8. Яшел утыртмаларны кисү эшләре билгеләнгән нормаларга һәм кагыйдәләргә туры китереп, Гариза бирүче акчасы хисабына башкарыла. Аттестацияләнгән белгечләргә генә агачны кисү рөхсәт ителә.

3.9. Егу, кисү, киселгән яшел утыртмаларны һәм кискәннән калган калдыкларны төяү һәм чыгару эшләр башланганнан соң өч көн эчендә Гариза бирүче хисабына башкарыла. Киселгән яшел утыртмаларны һәм кискәннән калган калдыкларны эш урынында саклау тыела.

3.10. Кисү урынына якин территориядә газонга, яшел утыртмаларга зыян тигән очракта, эш башкаручы аларны территория хужасы һәм контрольлек итүче органнар белән аларның компетенциясе чикләрендә килештерелгән вакытта, әмма зыян килгән вакыттан ярты елдан да соңга калмыйча, мәжбүри торгыза.

3.11. Агачны кискән өчен түләмичә агач һәм куакларны кисү Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда рөхсәт ителергә мөмкин:

3.11.1. яшел утыртмаларны карау өчен кисү, санитар кисүләр һәм яшел утыртмаларны реконструкцияләү вакытында;

3.11.2. авария һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капитал инженерлык корылмаларын ремонтлау вакытында;

3.11.3. әгәр дәүләт санитар-эпидемиологик күзәтчелек үзәге бәяләмәсе булса, торақ һәм жәмәгать биналарында ут режимын бозучы агачларны һәм куакларны кискәндә;

3.11.4. авария хәлендәге (егылу куркынычы тудыручы, тамыры корыган) агачларны һәм куакларны кискәндә.

3.12. Югарыда күрсәтелгән очракларда яшел утыртмаларны кисүне гамәлгә ашыручы Гариза бирүчегә Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегә башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсация рәвешендә яшелләндерүне үткәргә кирәк.

3.13. Авария хәлендәге, тамыры корыган һәм хәвеф-хәтәр куркынычы тудыручы яшел утыртмалар комиссия тикшерүе нигезендә 2 нче кушымтада күрсәтелгән акт нигезендә киселә.

3.14. Россия Федерациясе Урман кодексының 20 статьясына тәңгәлләштереп, гражданга яисә юридик затка милеккә тапшырганнан соң жир кишәрлегендә хужалык эшчәнлегә нәтижәсендә яки табигый рәвештә барлыкка килгән агач-куак үсемлекләре аның белән үзе теләгәнчә хужа була, файдалана һәм житәкчелек итә торган милке булып тора.

3.15. Яшел утыртмаларны рөхсәтсез кисү яисә юкка чыгару дип түбәндәгеләр таныла:

3.15.1. рөхсәтсез яки рөхсәт белән, әмма рөхсәттә күрсәтелгән кишәрлектә, санда һәм рөхсәттә күрсәтелгән токымнар булмаган агачларны һәм куакларны кисү;

3.15.2. ут төртү яки ут белән саксыз эш итү нәтижәсендә агачларны һәм куакларны юк итү яки аларга зыян китерү;

3.15.3. кәүсәне божралау яки төпләү (подсечка);

3.15.4. үсә торган агачларга һәм куакларга үсешне туктату дәрәжәсенә кадәр зыян китерү;

3.15.5. агачларга һәм куакларга агып жыела торган сулар, химик матдәләр, калдыклар һ. б. шуның ишеләр белән зыян китерү;

3.15.6. тамыры корыган агачларны рөхсәтсез кисү;

3.15.7. үсә торган агачларга һәм куакларга башка зыян китерүләр.

3.16. Дәүләт урман фондында булган агачларны һәм куакларны кисү махсус вәкаләтле дәүләт органнары тарафыннан бирелгән рөхсәтләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.17. Әлеге Нигезләмәне бозып, агачларны һәм куакларны юк итү рөхсәтсез кисү булып санала һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә административ һәм жинаять җаваплылыгына тартылырга тиеш. Әлеге Нигезләмә кагыйдәләрен үтәү муниципаль берәмлек территориясендә барлык гражданнар, оешмалар һәм учреждениеләр өчен мәҗбүри.

4. Компенсация рәвешендә яшелләндерү

4.1. Компенсация рәвешендә яшелләндерү рөхсәт ителгән кисү, законсыз рәвештә яшел утыртмаларга зыян китерү яки аларны юк итү очракларында гамәлгә ашырыла. Компенсация рәвешендә яшелләндерү агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен уңайлы якын сезонда, әмма яшел утыртмаларга зыян китерү яки аларны юк итү факты ачыкланганнан соң бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсация рәвешендә яшелләндерү аларның мәнфәгатьләрендә яки аларның хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә яшел утыртмаларга зыян килгән яки юк ителгән гражданнар яисә юридик затлар акчалары хисабына башкарыла.

4.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә, яшел утыртмаларга китерелгән зыян табигый формада кайтарылырга тиеш - компенсация рәвешендә яшелләндерү: юк ителгән яшел утыртмаларны 2 коэффициенты белән яңадан торгызу.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда яшел утыртмаларны саклау

5.1. Муниципаль берәмлектә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел утыртмаларны саклау таләпләрен үтәү белән алып барыла.

5.2. Яшелләндерелгән территорияләрдә, шул исәптән яшел массивларда, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән җир кишәрлекләрендә аларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган төзелеш алып барылырга һәм кулланылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел утыртмалар биләгән җир кишәрлекләрендә төзелеш оештырганда, проект алды документларында киселергә тиешле яшел утыртмаларны бәяләү булырга тиеш. Бу очракларда зыянны каплау әлеге Нигезләмәнең 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә киселгән агач өчен түләүне алдан кертү һәм компенсация рәвешендә яшелләндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6. Эшқуарлык эшчәнлеген башкарганда яшел утыртмаларны саклау

6.1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл җирлегенен башкарма комитеты рөхсәтеннән башка яшел территорияләрдә һәм яшел массивларда сәүдә һәм башка эшқуарлык эшчәнлегә алып бару,

эшқуарлық эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

6.2. Яшел территорияләрдә һәм яшел массивларда эшқуарлық эшчәнлеген гамәлгә ашырганда, шартлау куркынычы тудыра торган, янгын куркынычы тудыра торган һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел утыртмаларга зыян китерергә яки аларны юк итәргә сәләтле башка гамәлләр тыела.

7. Административ җаваплылык.

7.1. Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы.

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегенен Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән территориясендә яшел утыртмаларны кисү тәртибе турында Нигезләмәгә 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе

_____
_____
_____
(оешманың исеме яки Ф.И.А., адресын күрсәтергә)

СОСНА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ АГАЧ-КУАК
ҮСЕМЛЕКЛӘРЕН ЧИКЛЕ КҮЛӘМДӘ КИСҮГӘ
ГАРИЗА

_____
(оешманың исеме яки Ф.И.А. һәм жир кишәрлегенә хокук төрен күрсәтергә)
урнашкан жир кишәрлегендәгә һәм _____

(торақ пунктны күрсәтергә)

жирләрендә урнашкан агачларны, куакларны, агач-куак үсемлекләренен (кирәкчесенен астына сызарга) кисүне рөхсәт итүегезне сорыйм.

Жир кишәрлеге түбәндәгеләр булу белән характерлана:

агач _____ данә

куаклар _____ данә

Жир кишәрлеген үзләштерү һәм төзекләндерү барышында агач кискән өчен түләүне гамәлгә ашырырга һәм агач-куак үсемлекләрен компенсация рәвешендә утыртуны уздырырга сүз бирәм.

_____
Ф.И.А.

(Имза)

Дата _____

Кушымталар:

1. Беренчел-рөхсәт документлары.
2. Киселергә тиешле яшел утыртмаларның төрен һәм санын тамгалап, жир участогы планы.

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән территориясендә яшел утыртмаларны кисү тәртибе турында Нигезләмәгә 2 нче кушымта

ЯШЕЛ УТЫРТМАЛАРНЫҢ КИСЕЛЕРГӘ ТИЕШ БУЛУЫН ТАЛУ ТУРЫНДА АКТ

Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы сосна авыл жирлеге башкарма комитеты « _____ » _____ ел

Түбәндәге составтагы Комиссия:

1. _____

(Ф. И. А., вазыйфасы)

2. _____

(Ф. И. А., вазыйфасы)

3. _____

(Ф. И. А., вазыйфасы)

яшел утыртмаларны тикшерүне уздырды.

Тикшерү нәтижәләре буенча түбәндәгеләр билгеләнде:

_____

_____

_____

Нәтижә:

_____

_____

_____

Комиссия әгъзалары:

1. _____

(имза)

(Ф. И. А.)

2. _____

(имза)

(Ф. И. А.)

3. _____

(имза)

(Ф. И. А.)